

Obsah

Předmluva	9
1. HISTORICKÝ ÚVOD	11
Tradice a vývoj epidemiologie v Čechách	12
2. DEFINICE OBORU	17
3. EPIDEMIOLOGICKÁ PRACOVNÍ METODA	20
Úvod	20
3.1. Obecné zásady	23
3.1.1. Analýza jevů	23
3.1.2. Měření jevů	27
Validita	30
Opakovatelnost	31
Jednoduchost	32
Schopnost specifického odlišení	32
3.1.2.1. Stanovení nemoci jako statistické jednotky	33
3.1.2.2. Tvorba souboru	36
Homogenita	37
Náhodnost výběru	37
Dostatečné rozměry souboru	39
3.1.2.3. Volba a výpočet ukazatelů zdravotního stavu	40
3.1.3. Bias, confounding	50
3.2. Základní fáze epidemiologické metody	54
3.2.1. Deskriptivní epidemiologie	55
3.2.1.1. Charakteristické zvláštnosti nemocných	57
Věk	57
Pohlaví	58
Etnické skupiny	59
Zaměstnání	60
Rodinný stav	61

3.2.1.2. Charakteristiky místa	61
3.2.1.3. Význam času	62
Statistiky úmrtnosti	65
Statistiky nemocnosti	67
Sérologické, imunologické a hematologické přehledy	70
Technické podmínky akce	71
Formulace hypotéz	74
Principy formulace hypotéz	75
Testování hypotéz	76
3.2.2. Analytická epidemiologie	80
3.2.2.1. Metoda prospektivní	81
3.2.2.2. Metoda retrospektivní	84
Průřezová (prevalenční) studie	89
3.2.3. Experimentální (intervenční) epidemiologie	92
Kontrolované terénní pokusy	94
3.3. Epidemiologická surveillance	98
3.4. Matematické modelování	100
3.5. Organizační a statistické poznámky	103
Vztah mezi statistickou a epidemiologickou metodou	108
4. EPIDEMIOLOGIE PŘENOSNÝCH NEMOCÍ	111
4.1. Základní podmínky uskutečnění procesu šíření nákazy	111
4.1.1. Zdroj nákazy	114
4.1.1.1. Člověk jako zdroj nákazy	114
4.1.1.2. Zvíře jako zdroj nákazy	115
4.1.2. Přenos původce nákazy	117
4.1.2.1. Přenos přímý	117
4.1.2.2. Přenos nepřímý	117
Ingesce	118
Inhalace	119
Inokulace	120
Kontaminace	121
4.1.3. Vnímavý organismus	121
4.1.3.1. Invazivita	122
4.1.3.2. Ochrana hostitele proti infekci	123
4.1.3.3. Exogenní a endogenní infekce	125
4.1.4. Zevní ekologické faktory: přírodní a společenské (sociální)	127

4.2. Zásady boje s infekčními chorobami	129
4.2.1. Opatření při výskytu nákazy	129
4.2.1.1. Včasná diagnóza	130
4.2.1.2. Hlášení	131
4.2.1.3. Izolace, hospitalizace	131
4.2.1.4. Dezinfekce, dezinsekce, deratizace	132
Dezinfekce	132
Znalost epidemiologie	133
Znalost teoreticko-mikrobiologických základů dezinfekce	133
Znalost dezinfekčních prostředků a metod jejich aplikace	135
Dezinsekce	136
Deratizace	136
4.2.1.5. Epidemiologické šetření	137
4.2.1.6. Opatření u zdravých osob v ohnisku	137
Opatření hygienická	137
Zdravotnický dohled, případně dozor	138
Izolačně karanténní opatření	138
Depistáž nosičů infekce	138
Specifická a nespecifická profylaxe	139
Zdravotnická výchova	139
4.2.2. Opatření preventivní	140
4.2.2.1. Opatření všeobecně hygienická	140
4.2.2.2. Očkování	140
4.2.2.3. Evidence nosičů	143
4.2.2.4. Opatření proti zavlečení infekcí do kolektivu	144
4.2.2.5. Zdravotní výchova	144
5. EPIDEMIOLOGIE ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	145
5.1. Stanovení expozice a účinku na zdraví	151
5.1.1. Stanovení expozice	152
5.1.1.1. Expozice cílových orgánů	154
5.1.1.2. Kombinovaná expozice	155
5.1.1.3. Monitorování	157
Monitorování prostředí	158
Biologické monitorování	166
5.1.1.4. Subjektivní životní prostředí	172

5.1.2. Účinky na zdraví	173
5.1.2.1. Fyzikální faktory	174
5.1.2.2. Chemické faktory	175
5.1.2.3. Biologické faktory	177
5.1.2.4. Ergonomické a psychosociální faktory	178
Ovzduší	179
Voda	180
Půda	181
Výživa a potravinové řetězce	181
Práce a nemoc	189
Risk assessment a risk management	192
Imunologické aspekty	192
Základní skupiny onemocnění z hlediska životního prostředí	196
Zhubné nádory	196
Respirační a kardiovaskulární onemocnění	202
Nervový systém a smyslové orgány	204
Účinky na ostatní systémy a orgány	206
Studie kombinovaného účinku faktorů životního prostředí	210
Závěr	213
Literatura	219
Autor	230